

Nr 30.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avhändande av vissa kronan tillhöriga fastigheter och vägmarksandelar; given Stockholms slott den 23 januari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 januari 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Departementschefen, statsrådet Andersson, anför:

I det följande torde jag få anmäla tre ärenden rörande avhändande av vissa kronan tillhöriga fastigheter i Folkärna, By och Hörby socknar ävensom ett ärende angående försäljning av kronans andelar i viss vägmark inom Husie socken.

1. I skrivelse den 11 mars 1941 har *järnvägsstyrelsen* hemställt om bemyndigande att till änkan Hanna Andersson utan ersättning överlåta staten tillhöriga lägenheten Igeltjärna 2⁵ i Folkärna socken, Kopparbergs län. Till stöd härför har styrelsen anfört:

Vid expropriation år 1876 för framdragande av norra stambanan över Sonnbo ägor vid Brovallen i Folkärna socken av Stora Kopparbergs län av-

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 30.

trädde Anders Jonsson ett jordområde, ägofigurerna 18d och 18e å expropriationskartan, varå Anders Andersson hade en stuga uppförd. I arrende för jorden var Andersson skyldig att till Jonsson årligen utgöra tio mans- och fyra kvinnodagsverken. Expropriationsersättningen, 140 kronor jämte ränta, kvitterades av Jonsson och Andersson gemensamt. Anderssons stuga flyttades till ett c:a 330 meter väster om banan beläget markområde om en kvadratrev, motsvarande 882 kvm, som för ändamålet exproprierades från Johan Lundberg tillhöriga 14 skillingar 1 runstycke Igeltjärna. Lösesumman härför utgjorde 93 kronor 34 öre. Å detta område, numera utgörande lägenheten Igeltjärna 2^s, har staten erhållit lagfart vid Folkare häradsrätt den 8 maj 1877.

Vid sitt frånfälle efterlämnade Anders Andersson 3 söner och 2 döttrar. Den av sönerna, Johan, som sedermera bebodde stugan, avled 1929. Hans änka, Hanna, och en av deras 2 söner, banarbetaren Axel Andersson, bebo stugan fortfarande. Någon arrendeavgift för markområdet har icke utgått. Axel Andersson har i skrivelse den 11 januari 1941 anhållit, att åtgärder måtte vidtagas för lägenhetens överlåtande å modern. Johan Anderssons fyra syskon och Axel Anderssons broder hava samtliga i särskild skrivelse avstått från sina eventuella rättigheter till jorden i fråga.

Av omständigheterna framgår sålunda att lägenheten Igeltjärna 2^s exproprierats för att överlämnas till Anders Andersson såsom ersättning för den mark, å vilken hans stuga ursprungligen var uppförd och vilken mark behövde tagas i anspråk för järnvägens framdragande. Någon betalning för området har aldrig ifrågasatts.

Tidigare har i ett liknande fall i samma trakt järnvägsstyrelsen på grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande i brev den 20 april 1892 utan ersättning överlåtit ett markområde, som exproprierats till byggnadsplats för en stuga, som på grund av banans framdragande måst flyttas.

2. *Vattenfallsstyrelsen* har i skrivelse den 1 april 1941 gjort framställning om tillstånd att i enlighet med ett vid skrivelsen i avskrift fogat köpekontrakt till Fornby elektriska distributionsförening försälja fastigheten Fornby Nedre 5² i By socken, Kopparbergs län, för ett belopp av 400 kronor. Styrelsen har meddelat, att fastigheten, som utgjorde omkring 60 kvadratmeter hagmark, tidigare använts av styrelsen som transformatoromt. Numera hade marken blivit obehövlig för detta ändamål, men den vore lämplig för föreningen för dess distributionsverksamhet.

3. *Telegrafstyrelsen* har i skrivelse den 28 april 1941 anhållit, att styrelsen måtte bemyndigas att till köpmannen Jöns Månsson i Hörby försälja telegrafverket tillhöriga fastigheten Råby 16¹⁷ i Hörby socken, Malmöhus län, för en köpeskilling av 6,500 kronor och på de villkor i övrigt, som funnes intagna i ett vid skrivelsen i avskrift fogat köpekontrakt. Styrelsen anför till en början:

Genom brev till telegrafstyrelsen den 17 januari 1936 bemyndigade Kungl. Maj:t telegrafstyrelsen, bland annat, att uppföra en ny rundradiostation såsom ersättning för den då befintliga stationen i närheten av Hörby, vilken anlagts enligt Kungl. Maj:ts beslut den 13 juli 1928.

Sedan den nya, till Östra Sallerups socken omkring 7 km sydost om Hörby köping förlagda rundradiostationen tagits i bruk i september 1937, fick den äldre anläggningen till en början kvarstå såsom reserv för att under alla för-

hållanden säkerställa utsändningen, medan den nya sändaren slutgiltigt in-justerades. Sedan dylik reserv icke längre kunde anses erforderlig, har telegrafstyrelsen i januari 1939 överflyttat den gamla stationens tekniska utrustning till rundradiostationen i Östersund, där den ersatt den förutvarande, betydligt mindre sändaren och åstadkommit en önskvärd förbättring av mottagningsmöjligheterna inom det område, som betjänas av denna station. Av den gamla Hörby-anläggningen kvarstår därefter endast fastigheten, vilken icke längre är behövlig för telegrafverket.

Ifrågavarande fastighet utgjordes, anför styrelsen vidare, av ett markområde om cirka 2.19 hektar med registerbeteckningen Råby 16¹⁷ litt Aa, förvärvat av telegrafstyrelsen år 1928 för en köpeskillning av 5,540 kronor, jämte ett därå uppfört stationshus, för vilket byggnadskostnaderna uppgått till 24,500 kronor. Markområdet vore taxerat till 2,000 kronor, under det att byggnaden vore uppförd å skattefria längden utan angivande av taxeringsvärde. Fastighetens bokföringsvärde vore 44,490 kronor, vari förutom mark- och byggnadskostnaderna ritnings- och besiktningkostnader, samt utgifter för väg- och planeringsarbeten, vattenledning och avlopp m. m. inginge. Hela det bokförda värdet vore avskrivet genom verkställda avsättningar till telegrafverkets förnyelsefond. Radiostationsbyggnaden hade redan vid anläggandet förutsetts komma att bliva av mera tillfällig karaktär och hade därför fått ett provisoriskt utförande. Den vore uppförd av trä i en våning utan vare sig källare eller inredd vindsvåning samt saknade uppvärmningsanordningar. Huset vore nu i ganska bristfälligt skick och måste snarast repareras och underhållas, om det ej skulle helt förfalla.

Då telegrafstyrelsen icke hade någon användning för fastigheten, hade styrelsen undersökt möjligheterna att utnyttja den för något annat allmänt ändamål och hembjudit den till länsstyrelsen i Malmöhus län, de militära myndigheterna, Frosta härads vägstyrelse samt svenska turistföreningen, av vilka dock ingen önskat övertaga densamma. Styrelsen hade vidare förhört sig angående rivning av huset för utnyttjande av virket men funnit, att försäljningsvärdet icke skulle täcka rivningskostnaderna. Flera lantbrukare i trakten hade under hand erbjudits köpa fastigheten, varvid tvenne anbud på 4,000 respektive 5,000 kronor erhållits. Dessa hade emellertid avböjts av telegrafstyrelsen. En ny spekulant, köpmannen Jöns Månsson i Hörby, hade sedan anmält sig och bjudit 6,500 kronor för fastigheten. Då telegrafstyrelsen ansåge det vara tvivelaktigt, att bättre anbud kunde erhållas, ville styrelsen förorda, att fastigheten försåldes till Jöns Månsson.

Vid bifall till telegrafstyrelsens framställning torde, anför styrelsen slutligen, Kungl. Maj:t förordna om inlevererande till riksgäldskontoret av ett belopp av 44,490 kronor, motsvarande fastighetens bokförda värde, varvid skillnaden mellan detta belopp och köpeskillningen, 37,990 kronor, skulle utgå av postverkets förnyelsefond.

På grund av den i förhållande till fastighetens bokförda värde låga köpeskillningen har telegrafstyrelsen till komplettering av sin framställning i skrivelse den 22 januari 1942 meddelat rörande fastigheten, att marken under den tid telegrafverket ägt densamma varit bevuxen med gräs och klöver och

använts till bete mot en årlig arrendesumma av 50 kronor, att marken delvis torde kunna plöjas upp, men att detta dock icke kan ske med gårdsplanen, som består av stenfyllning med påfyllt grus, att markområdets användbarhet såsom åker dessutom i viss mån hindras därav, att på detsamma finnes ett antal, enligt uppgift sex, betongblock för mastfundament och stag, att det å området belägna huset från början haft tillfällig karaktär och därför fått ett provisoriskt utförande samt saknar källare, inredd vindsvåning och uppvärmningsanordning, att detsamma numera icke kan anses hava något egentligt värde samt att rivningskostnaderna ej kunna täckas av värdet utav det därvid erhållna virket, att i det bokförda värdet å fastigheten eller 44,490 kronor ingå markinköp med 5,540 kronor, byggnadskostnad med 24,500 kronor samt kostnader för ritningar och besiktning, väg- och planeringsarbeten, vattenledning och avlopp med 14,450 kronor, samt att den överenskomna försäljningssumman, 6,500 kronor, alltså överstiger den för området en gång erlagda köpeskillingen.

4. I skrivelse den 20 december 1941 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* gjort framställning om försäljning av vissa kronan såsom ägare till Bulltofta flygplats tillhöriga andelar i vägmark i Husie socken.

Styrelsen har i sin skrivelse anført:

Sedan rådhusrätten i Malmö den 3 november 1941 fastställt ett av delägarna i Östra Skrävlinge skifteslag i Husie församling av Malmö stad vid sammanträde jämlikt lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter den 22 september 1941 fattat beslut om försäljning av en vid enskifte den 14 augusti 1804 å Östra Skrävlinge by från delningen undantagen väg från byn öster ut mot Södra Sallerup, har landsfiskalen i Svedala distrikt, som förordnats att föranstalta om sammanträdet, anhållit, att sådant tillstånd, som omförmåles i 7 § 3 stycket nämnda lag, måtte lämnas för de kronan tillhöriga fastigheter, vilka beröras av det fattade beslutet.

Av försäljningsbeslutet beröras bland andra vissa i kronans ägo befintliga, till Bulltofta flygplats hörande fastigheter, vilka såsom ingående i luftfartsfonden förvaltas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Den vid enskiftet undantagna samfällda vägen, vilken har en areal av 1,424.9 kvadratmeter, erfordras icke längre för delägarnas gemensamma behov, sedan vägen numera givits annan sträckning än tidigare. Vissa fastigheter, som gränsa intill vägen, ägas av Oxie och Skytts vägdistrikt. För att kunna ändamålsenligt bruka sina fastigheter är vägdistriktet i behov av att erhålla äganderätten till vägen. På grund härav och då vägen icke synes erforderlig för något statens ändamål, har styrelsen ansett sig kunna biträda ett försäljningsbeslut. Vid sammanträdet beslöts jämväl att till vägdistriktet försälja vägområdet för en köpeskillning av 712 kronor 45 öre. I området äger kronan del med ett sammanlagt andelstal av 6.1 procent. Såsom köpevillkor har stadgats bland annat, att säljaren svarar för att vägområdet, efter det köparen beviljats lagfart, befrias från penninginteckning och har att själv bestrida de kostnader, som kunna bliva nödvändiga för dödning av inteckning, samt att säljaren likaledes har att ombesörja och bestrida utgifterna för avstyckningsförrättningar. Enligt uppgift lära nu nämnda kostnader icke komma att överstiga ett belopp av 150 kronor, varav kronan skulle gälda 6.1 procent. Kronan

tillkommande andel i försäljningssumman synes böra tillgodoföras det å kapitalbudgeten upptagna anslaget till mark till landningsfält för flygplan.

Under åberopande av vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda anfört hemställer styrelsen, att — såvitt anginge kronan tillhöriga fastigheter — det försäljningsbeslut, som fattats å det i det föregående omnämnda sammanträdet den 22 september 1941, måtte få träda i verkställighet.

De här ifrågavarande fastigheterna och vägmarksandelarna äro, såvitt nu kan bedömas, icke erforderliga för något statligt ändamål. Jag har därför intet att erinra mot att desamma avhändas kronan. *Departements-
chefen.*

Järnvägsstyrelsens hemställan om medgivande att utan vederlag överlåta lägenheten Igeltjärna 2⁵ torde med hänsyn till vad styrelsen anfört böra bifallas. De köpeskillingar, som föreslagits böra utgå för övriga här ifrågavarande fastigheter och för vägmarksandelarna ha lika litet som köpevillkoren i övrigt givit mig anledning till erinran.

Vid försäljningen av fastigheten Råby 16¹⁷ torde ett belopp av 44,490 kronor, motsvarande fastighetens bokförda värde, böra inlevereras till riksgäldskontoret. Härför torde böra tagas i anspråk dels köpeskillingen 6,500 kronor och dels av förnyelsefondsmedel ett belopp av (44,490 — 6,500 =) 37,990 kronor. Då till förnyelsefonden avsatts ett belopp, som motsvarar hela det bokförda värdet, böra av dessa medel därjämte 6,500 kronor inlevereras såsom vinst å telegrafverkets rörelse. — Enligt vad vattenfallsstyrelsen upplyst har styrelsen förvärvat fastigheten Fornby Nedre 5² med anlitande av förnyelsefondsmedel. Någon föreskrift om dispositionen av köpeskillingen vid försäljning av denna fastighet torde därför icke behöva lämnas. Statens vattenfallsverks tillgångar böra nedskrivs med ett belopp motsvarande köpeskillingen. — Det nettobelopp, som vid försäljningen av vägmarksandelarna tillfaller kronan, torde slutligen böra inlevereras till riksgäldskontoret. I samband därmed bör det å luftfartsfonden för Bulltofta flygplats uppförda markvärdet nedskrivs med köpeskillingsbeloppet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att i det föregående omnämnda fastigheter och vägmarksandelar må avhändas kronan på villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.